

O d p i s z á z n a m o v
z Obecnej kroniky Z á h o r c e - S e l e š ť a n y za rok 1985

kronikárka obce: Eva Pohánková,
Záhorce 126

R o k 1 9 8 5

P o d n e b, i e a p r í r o d a

Január sa hneď od svojho začiatku prejavil ako najchladnejší mesiac v roku. Prvú tretinu mesiaca možno teplotne hodnotiť ako normálnu. Situácia sa však rýchlo zmenila asi v polovici januára. Vtedy udreli vzhľadom na naše pomery mimoriadne tuhé mrazy. V dňoch 17.-19. januára dosiahli hodnoty mínus 27 °C. Tieto neočakávané mrazy veľmi prekvapili tunajších obyvateľov. Staršia generácia si na podobnú zimu ani nepemätá. V znamení silných mrazov mínus 20 až mínus 22 °C pokračovali i ďalšie januárové a počiatočné februárové dni roka.

Netradične tuhá zima bola aj na jar. Vzrástla chorobnosť občanov. Poľnohospodári sa nepríjemne prekvapili zistením, že pomrzli viaceré sorty hrozna, zle prezimovalo obilie posiate ešte v jeseni. Pomrzlo mnoho ovocných stromov, najviac orechov, čerešní, marhúľ a broskýň.

Jar sa začínala pozdejšie hlavne preto, že sa aj sneh na tvrdom podklade pomaly spúšťal. Marcové počasie bolo sprevádzané už tradičnými vetrami. Jeho rýchlosť dosahovala i 10 metrov za sekundu. Koncom tohoto mesiaca sa začali na poliach objavovať prvé poľnohospodárske stroje. Priemerná teplota v apríli bola plus 10 °C. Okolo 20. apríla sa na pár dní citeľne ~~zohľadnilo~~ oteplilo, 26 apríla denná teplota prudko stúpila na plus 21 °C. Dňa 30. apríla prvýkrát zahrnelo, dažďa však spadlo pomerne málo. Zrážkové bol tento mesiac pod úrovňou v porovnaní s aprílovým počasím posledných rokov.

V máji sa teploty badateľne zvýšili, ich priemer dosiahol hodnoty plus 15 °C aj napriek tomu, že sa ešte začiatkom mája vyskytli aj trojstupňové prízemné mrazy.

Mesiac bol na zrážky už bohatší, temer sa zopakoval už vlnajší rok. Niekoľko dní za sebou už vytrvalo pršalo, takže už po týždni voda prestala vnikáť do pôdy, ostávala na povrchu a znemožňovala poľnohospodárskym plodinám dýchať. Dňa 9. mája nás prekvapil ľadovec. Padal asi dve minúty vo veľkosti hrachu. Našťastie veľa škody nenarobil.

V júni sa priemerné teploty pohybovali na plus 16,3 °C. Už začiatkom júna-šiesteho-bola nameraná rekordná teplota tohoto mesiaca-plus 28,8 °C. Počas šestnástich zrážkových dní za sebou zasa vystúpili vody Krtíšskeho potoka a spôsobili záplavy plôch nachádzajúcich sa po oboch stranách koryta. Väčšie množstvo vlhky, ktoré spadlo za obdobie posledných dvoch mesiacov, nepriaznivo ovplyvnilo úrodu zemiakov, cesnaku a

cibule. Tieto plodiny z prebytku vlhka chytila pleseň, čo spôsobilo zvýšenú hnilobu plodín.

Letné mesiace júň a august boli teplotne normálne. Zvlášť júl sa prejavoval vysokými teplotami okolo plus 28 až 30°C.

V druhej polovici augusta sa trochu ochladilo, málo spáchlo. Takýto ráz počasia poznamenal aj začiatok septembra. Potom nastúpilo obdobie sucha a vzhľadom na ročnú dobu i pomerne veľkého tepla. Najvyššia teplota nameraná 21. septembra mala hodnotu plus 21°C, najnižšia 13. septembra plus 3°C. Počas celého mesiaca bol značný slnečný svit.

Október sa vyznačoval dosť veľkým suchom. V jeho priebehu bolo síce pár zrážkových dní, avšak s veľmi slabou výdatnosťou. Úroveň priemernej mesačnej teploty bola plus 9°C. Maximálna teplota plus 27°C bola 5. októbra, najnižšia mínus 7°C bola na konci, t. j. 30. októbra.

V novembri prevládalo typické jesenné počasie. Ranné hmly sa predlžovali častokrát až do popoludnia, vlaha spadla celkove málo. Ku koncu mesiaca sa začali znižovať nočné mrazy. Pokračovali aj v decembri. Ich hodnoty dosiahli priemer mínus 3°C. Sneh v našej oblasti temer nepadal. Aj vianočné sviatky sme prživali bez snehu. Denné teploty sa pohybovali od plus 4 do plus 10°C. Len tesne v závere roka napadla asi 4 cm-ová vrstva snehu, takže Nový rok sme privítali v bielom rúchu.

O p i s o b c e

V priebehu roka sa v našich obciach spravil kus užitočnej roboty. Predstavuje ju nielen 158 jednotlivých, ale i 15 kolektívnych záväzkov. Brigádnické hodiny dosiahli počet 14.191, hodnota diela vyjadrená v korunách sa rovná sume 432.300 Kčs.

Z najdôležitejších prác vykonaných pre spoločnosť hodno spomenúť čistenie miestnej komunikácie, ulíc a chodníkov v hodnote 10.725 Kčs, čo predstavovalo odpracovať 6.800 hodín..

Na úprave Kultúrneho domu, jeho okolia i miestnej Materskej školy sa odpracovalo 5.300 hodín, čisteniu parkov bolo venovaných 13.400, údržbe priekop vedľa miestnych komunikácií zas 8.100 brigádnických hodín.

Veľkou pomocou prispeli občania pri vonkajšej oprave verejných budov ako Kultúrneho domu, Klubu mladých, Agitačného strediska. Náklady na opravu v Kčs činili 85.000, čistá hodnota diela 36.000 Kčs, celková vytvorená hodnota teda bola 121.000 Kčs.

Konečne došlo i k poriešeniu autobusovej čakárne jej vybudovaním s nákladom 4.000 Kčs, hodnotou diela 9.000 Kčs, vytvorenou hodnotou 13.000 Kčs.

Položením dlažby v počte 1.300 kusov dlaždíc bola vykonaná práca v sume 47.000 Kčs.

Pri oprave verejného osvetlenia sa odpracovalo 1.000 bezplatných brigádnických hodín, pri oprave Domu smútku v Selešťanoch 3.000 hodín, oploteniu cintorína celkove 1.000 hodín.

Okrem uvedených prác prispeli naši občania k skrášľovaniu životného prostredia starostlivosťou o zeleň a parky. Údržbe už existujúcej zelene venovali brigádnici 2.600 hodín.

Výsadbou ruží a kvetov v počte 70 kusov sa vytvorila 700-korunová hodnota.

Celkove šesť rodín z našich obcí zahájilo výstavbu rodinného domu. Vo všetkých prípadoch sa jedná o väčšie stavby, také, aké s v súčasnej dobe stavajú. Medzi tých, ktorí začali svoju stavbu, patria: Jozef Balga, Lórant Bednár, Ján Péter, Ivan Hromada, Pavel Tóth, Pavel Filip. Do nového domu sa nasťahovali Šramka Jozef a Zauška Štefan. Keď porovnáваме tempo súčasnej individuálnej výstavby s výstavbou napr. spred 20-ich rokov, musíme konštatovať, že dnes sa stavia podstatne rýchlejšie hlavne vďaka technike, ktorá odbremeňuje ľudí od najnamáhavejšej práce. Dnes ľuďom hodne pomáhajú elektrické miešačky na betón, rôzne jednoduché výtahy, ba celé zdvižné plošiny. Tie pomáhajú vyťahovať rôzny stavebný materiál do vyšších polôh budovy. Ďalej slúžia posuvné pásy tiež na prepravu rozmermi menšieho materiálu ako sú tehly, škridla, cement a podobne. Autožeriavy pomáhajú zdvíhať na stavbu hotové panely stien so zabudovanými oknami, keramický strop, rôzne izolačné a iné materiály. Rýchlejšie sa stavia aj preto, že si stavebníci objednávajú zo stavebných organizácií hotový betón dopravovaný domiešavačom. Je to veľká rotovacia miešačka zabudovaná na podvozok veľkého nákladného auta. Taktiež sa dajú zakúpiť hotové panely stien so zabudovanými oknami, rôzne izolačné materiály a podobne.

H o s p o d á r s t v o

Poľnohospodári prežili v roku 1985 opäť niekoľko krušných chvíľ, ktoré im pripravilo extrémne počasie, dlhotrvajúce dažde, potom veľké sucho, v zime prudký mráz. Tieto činitele veľmi ovplyvnili dosiahnuté výsledky zvlášť v r a s t l i n n e j výrobe:

Vlhkejší máj priaznivo ovplyvnil úrodu obilovín, ale u teplomilných plodín, ako sú melóny, hrozno, paprika, znížil úrodu na minimum.

Vlhké a studené počasie v júni malo za následok rozšírenie hubovitých ochorení na obilovinách. Tu ^uškrojilo zo sľubnej úrody. Prietrže mračien a následné záplavy zničili kukuricu na 20 ha výmere, cukrovú repu na 15-ich hektároch, hrach tiež na 20 ha. Suché počasie v septembri a októbri sťažilo práce v oseve ozimín a v zbere cukrovej repy, čím sa zvýšili zberové straty.

Výroba obilovín bola celkove splnená na 118,5 % a plánovaná výroba bola prekročená o 830 ton. Hektárový výnos 5,32 tony z hektára, zaradil družstvo medzi najlepšie nielen v okrese, ale aj v kraji.

Prvýkrát za 7. päťročnice sa podarilo splniť plán výroby a dodávky cukrovej repy na 100,7 % dosiahnutím výnosu 33,8 t/ha.

Najväčší podiel na stratovosti JRD majú vinohrady. Výroba hrozna sa splnila len na 6 %. Najväčší podiel na zlých výsledkoch mali zlé klimatické podmienky. Komisionálnym posúdením stavu po mrazoch bola navrhnutá likvidácia 30 ha vinohradov, z toho 26 ha v Záhorciach.

Keď na úseku rastlinnej výroby porovnávame nákladovosť na jednotku produkcie, zistíme, že najväčší rozdiel bol medzi hospodárskym strediskom Záhorce a Želovce v cukrovej repe.

Náklady na 1 q cukrovej repy v Želovciach pri výnose 27 t/ha = 70,10 Kčs,
v Záhorciach pri výnose 40,7 t = 36,30 ".

Rozdiel v prospech Záhoriec činí hodnotu 33,80 Kčs.

Úsek ž i v o č í š n e j výroby

Dosiahlo sa výrazné zlepšenie v mliečnej úžitkovosti, keď bol dosiahnutý II. najvyšší medziročný nárast v dojivosti medzi družstvami okresu, a to 537 litrov na dojnicu. Úroveň 3.550 lxx radí JRD na 7. miesto v okrese.

Dodávkové úlohy mäsa boli splnené na 100 %, čo je hodnotný výsledok hlavne preto, že sa zaznamenal pomerne vysoký úhyn prasiec. V dôsledku hromadného ochorenia dosiahol úhyn v Záhorciach 17,8 %, v Želovciach 15,1 %, čo je neprimerane vysoké percento.

Poľnohospodárske práce, najmä žatevné a zberové, sú náročné na pracovné sily. Preto boli pre ich úspešné zvládnutie organizované brigády jednak z vlastných radov, tiež z členov spoločenských organizácií NF.

V priebehu roka spoločenské organizácie Záhorce a Seleštany odovzdali pre JRD 142 q sena. Slamu pozvážali v množstve 250 q.

Pridružená výroba pozostáva z dvoch kolektívov pra-

covníkov.Štyridsaťpäť žien sa podieľalo na šití obuvníckych zvrškov.Pri nárazových prácach vypomáhajú na celom úseku rastlinnej výroby.Druhý kolektív stavebno-údržbárskej práce má pôsobnosť po území celej ČSSR.Stav jeho pracovníkov je pohyblivý.

P r i e m y s e l a o b c h o d

Pod pojmom „priemysel“ si naďalej predstavujeme dva úseky Pridruženej výroby spoločného JRD,a to šitie zvrškov panskej obuvi ženami a stavebno-údržbárske práce mužov,ktorí pôsobia podľa potreby po celej republike.

So zásobovaním v oboch našich predajniach sú obyvatelia spokojní.Personál pracuje v tom istom zložení ako v uplynulých rokoch-v Záhorceiach Helena Huťanová vo funkcii vedúcej predajne Jednoty,Mária Sabová ako predavačka.V Selešťanoch zasa vykonáva súčasne povinnosti vedúcej i predavačky Emília Príbeliová.Ona nesie zodpovednosť i za miestne Pohostinstvo.V záhorskom hostinci pracuje Anna Bednárová.

Všetky spomínané ženy sa snažia plniť svoje povinnosti k spokojnosti zákazníkov,aj keď mnohokrát za cenu maximálneho fyzického i psychického vypätia.Jedná sa predovšetkým o personál a jeho sťažené podmienky v záhorskej predajni Jednoty.Nepostačujúce skladové priestory veľmi sťažujú prácu spomínaných žien.K pomerne veľkej predajni prislúcha len neveľký sklad,ktorý je tovarom doslova prepchatý,tak, že sa v ňom dá len ťažko orientovať,ešte ťažšie pohybovať.Vo vlastnom obchode sú obsadené všetky regály nachádzajúce sa nielen po obvode predajne,ale i v strede a po oboch stranách vchodových dvier.Pomerne malý priestor na pohyb kupujúcich je ešte zúžený bedňami piva,nealkoholických nápojov,mlieka a podobne.Tieto bedničky jednak zužujú priestor pre zákazníkov a predavačky,tiež znemožňujú dostatočný rozhľad pre obe strany.Požiadavky obsluhujúceho personálu na rozšírenie skladovacích priestorov zatiaľ nenašli u nadriadených pochopenie.

K u l t ú r n e p o m e r y

Kultúrne pomery v obci sa už niekoľko posledných rokov v podstate nemenia.Integráciou-odčlenením-školy do susedných Želoviec sa kultúrna úroveň čiastočne znížila.V súčasnosti sa síce pro-

gramy k rôznym významným príležitostiam zabezpečujú, je to však na úkor úrovne i množstva programu. I podmienky na jeho prípravu sa stali hlavne tým, že niet, zvlášť v zimnom období miesta, kde by sa uskutočňovala jeho príprava. Ťažko je tiež sústreďovať žiakov z viacerých ročníkov k nácviku na určitú hodinu, nakoľko čas ukončenia a vyučovania je pri vekovo rozdielnych deťoch rôzny, a teda i práca náročnejšia. Napriek uvedenému problému však žiaci zo Záhoriec i Selešťan prispievajú svojimi vystúpeniami temer pri všetkých významnejších výročiach. Zásľuhu na tejto činnosti majú Eva Pohánková, Viera Vanková, ktoré síce pracujú v ZŠ Želovce, ale sú obyvateľkami Záhoriec. Inak program zabezpečuje aj domáca MŠ.

Kultúra sa u nás sústreďuje najmä na usporadúvanie diskoték a tanečných večierkov. O ich úrovni a spôsobe zábavy je uvedené už v predošlých zápisoch. Celkovo možno povedať, že aj mládež mení postupom času svoj vzťah ku kultúre. Prejavuje sa to hlavne tým, že mladí využívajú vymoženosti doby a na autách cestujú za kultúrou do okresného mesta, príp. ďalších obcí, kde sa práve koná pre nich zaujímavá spoločenská činnosť. Takto sa však ochudobňujeme o vlastnú kultúru, nakoľko ju neprodukuje sami, ale radšej ju vyhľadávame v bližšom či vzdialenejšom okolí.

P o l i t i c k ý a v e r e j n ý ž i v o t

Naša ZO KSS má spolu 21 členov, z nich sú dvaja kandidáti. Okrem toho stranícka organizácia eviduje 40 registrovaných členov. Verejné členské schôdze sa konali trikrát v roku. Výbor ZO KSS sa na svojich zasadaniach i členských schôdzach zaoberal i činnosťou MNV, prácou spoločenských organizácií NF ako i plnením volebného programu NF.

V pôsobnosti MV NF v Záhorciach i v Selešťanoch pracuje 13 spoločenských organizácií:

TJ-Družstevník Záhorce - patrí medzi najlepšie organizácie. Jej činnosť sa zameriava na rozvoj futbalu.

SZM Záhorce i Selešťany - vykazuje činnosť úspešnú i menej úspešnú. Úroveň svojho vnútrozvázového života bude musieť zvýšiť ZO ČSČK a SZŽ - ich činnosť je hodnotená kladne, najmä čo sa týka brigád, získavania dobrovoľných darcov krvi, pomoci detským domovom i prestárlym občanom.

ZPO sa aktívne podieľa na preventívnej protipožiarnej činnosti.

Zvlášť treba hodnotiť ich prácu s mládežou. V okresnej súťaži Plameň 85 získali 1. miesto a postúpili do krajského kola.

Zväz arm. - dobre pracuje už niekoľko rokov na úseku brannej politiky KSČ.
Jednota Záhorce Seleštiny - jej členovia sa najaktívnejšie zapájajú do brigádnickej činnosti pri plnení úloh volebného programu NF.

MO ZČSSP - podieľa sa na rozvíjaní priateľských stykov so ZSSR, pomáha pri organizovaní osláv najmä prípravou kultúrneho programu.

Slovenský zväz chovateľov a záhradkárov - vykazuje dobrú činnosť na úseku celospoločenského významu.

Jednou z najvýznamnejších udalostí/celospoločenského/politického charakteru boli oslavy 40. výročia oslobodenia našej vlasti Sovietskou armádou. Uskutočnili sa v predvečer Dňa víťazstva, t. j. 8. mája. Po položení kytíc a vencov k pomníku padlých bola krátka piétna spomienka. Potom sa účastníci osláv premiestnili k symbolickej mierovej vatre pripravenej nad niekdajšou pískovou baňou v Seleštinách. Tu sa v oslavách pokračovalo jednak slávnostným príhovorom, tiež kultúrnym programom pripraveným žiakmi MŠ a ZŠ v Želovciach. Po oficiálnej časti slávnosti sa dlho do noci striedavo ozývali veselšie i ťahavejšie piesne. Dokumentovali pokojný a šťastný život našich občanov.

Činnosť Z P O Z-u

Medzi najdôležitejšie udalosti týkajúce sa politického i verejného života patrili akcie nasledovného charakteru: na jar sa konala rozlúčka s dvoma brancami, a to s Ľubomírom Mäsiarom a Ladislavom Huťanom.

Rozlúčka s 11 predškólakmi, končiacimi prípravu do škôly v MŠ, sa uskutočnila v posledný júnový deň.

Zástupkyne ZPOZ-u vykonali 7 návštev u tých prestárlych občanov, ktorí už dovŕšili 80 rokov veku. Z nich najstaršia navštívená bola 93-ročná občianka Barbora Hromadová.

Mimoriadne vzácnou udalosťou roka bolo výročie diamantovej svadby manželov Pavla a Márie Strhárovej, rodennej Liskovej. Obaja manželia v dobrom zdraví prežili 60 rokov spoločného života.

Manželia Juraj Šramka s Katarínou Šramkovou, rodenou Piatrikovou, zasa oslávili jubileum zlatej svadby, t. j. 50 spoločných rokov.

Tri mladšie manželské páry, žijúce spolu štvrtstoročie, sa zúčastnili oslavy v obradnej sieni, a tak si pripomenuli výročie striebornej svadby. Boli to tieto páry: Ondrej a Zuzana Mäsiarová, rod. Cesnaková, Štefan a Anna Príbeliová, rod. Šramková a Michal a Alžbeta Šramková, rod. Strhárska.

Politicky vážnou i spoločensky milou bola oslava z príležitosti MDŽ, ktorej sa na MNV zúčastnilo 21 najaktívnejších žien-politicky i verejne činných.

Dňa 18. apríla uplynulo 40 rokov od konštituovania národných výborov. Pri tejto príležitosti sa konala slávnosť všetkých funkcionárov MNV

a ZPOZ-u pri MNV.

V predvečer Dňa víťazstva zase privítali v obradnej sieni päť 40-ročných občanov.

O b y v a t e ľ s t v o

Aj rok 1985 bol v znamení pohybu obyvateľstva našich obcí. V priebehu uvádzaného roku pribudlo do obce celkovo 18 občanov, zväčša uzavretím manželstva a tým aj prílivom nového obyvateľa-partnera vzniknutého manželstva. Odhlásených bolo 21 ľudí, väčšina z nich boli mladé manželské páry, ktoré v snahe osamostatniť sa, našli nový domov hlavne v našom okresnom sídle.

Nových mladých občianok pribudlo celkom 15 - z toho až 11 dievčat a 4 chlapci. Narodili sa tieto deti:

Radoslav Balga, Martina Hromadová, Martina Hodásiová, Erika Macková, Milena Majorošová, Gabriela Dénešová, Katarína Kvačeková, Martin Oros, Mária Lavríková, Zuzana Príbeliová, Jana Skokňová, Iveta Keťková, Ján Péter, Peter Filip, Ľubica Hegedúsová.

Medzi zomretými občanmi bolo 6 žien a 7 mužov-spolu týchto 13 ľudí: Jozef Strhársky, Zuzana Cesnaková, Terézia Garajová, Juraj Šebian, Štefan Mäsiar, Ján Lovaš, Zuzana Krapková, Mária Mäsiarová, Jozef Keťko, Mária Ubrankovičová, Mária Kajtorová, Štefan Liska, maloletý Milan Skácal. Umrel pred dovŕšením jedného roku svojho života v dôsledku nedostatočne vyvinutej sústavy tráviaceho ústrojenstva.

V tomto roku bolo rozvedené mladé manželstvo Pavla Keťku a Marty Keťkovej, rodenej Cellengovej.

S o c i á l n e p o m e r y a z d r a v o t n í c t v o

Starostlivosť našej spoločnosti o starých ľuďoch bola dotvrdená a v tomto roku konkrétnou sumou 22.700 Kčs, ktorú rozdelila sociálno-zdravotná komisia pri MNV podľa odkázanosti pre 46 prestárlych občanov. Z toho štyrom osobám bola poskytnutá jednorazová vecná výpomoc v podobe uhlia v celkovej hodnote 1.984 Kčs. Peňažná položka sa pohybovala vo výške od 300 do 500 Kčs.

Je nutné podotknúť, že občania, ktorým bola uvedená výpomoc poskytnutá, nie sú na tieto finančné čiastky odkázaní. Jedná sa viac-menej o pozornosť a výraz úcty nášho štátu voči ľuďom, ktorí počas svojho dlhého života pre spoločnosť niečo odviedli.

V zápisoch je už uvedené, že životná úroveň nášho obyvateľstva sa citeľne zvyšuje. V spojení s neustále sa zlepšujúcimi podmienkami života je nutné spomenúť aj ten smutný fakt, že sa v našich obciach alkoholizmus naďalej rozmáha. Najhoršie na celej veci je to, že neopantáva len starších ľudí, ale i mladších, ba celkom mladých. Dokonca i niektoré ženy podľahli uvedenému neduhu. Poľutovaniahodní sú tí členovia rodín, v ktorých alkoholicy žijú. Z nich sú však najviac postihnuté deti.

V zdravotnrj starostlivosti o našich občanov došlo k zmene detskej lekárky. Už stabilizovaná dr. Lukáčová bola zo Želoviec preložená. Namiesto nej detskú ordináciu viedol doktor Július Marko.

Záznam bol prejednaný a schválený na zasadnutí R - MNV v Záhorciach dňa 19. marca 1987 uznesením č. 13/1987.

vlastnoručný podpis taj. MNV a predsedu MNV

XXXXXXXXXX